

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

2017-es esztendő második felének témái:

I. világháborús helyszíneken a Júliai-Alpokban

Nagyváradi barátainkkal a Bihar-hegységben

XIII. PKE Nemzetközi Turista-Találkozó

Pilisi túramozgalmak, „3 az 1-ben

Fergeteges vízi buli az Által-éren

A meghiúsult túra

Magas Tátrai Átkelés emléktúra

144 éves a Magyarországi Kárpát Egyesület. Akárcsak tavaly, idén is pénteken du. indultunk a Múcsarnok oldalában lévő buszparkolóból, és a már megszokott időben este 7.30-ra érkezünk meg Szepesszombatra, Poprád északkeleti településrézébe. A buszos társaság nagy része a Juraj panzióba szállásolta be magát, néhányan pedig a Tatranc kempingben állították fel sátraikat.

Az átkelők 12-én szombaton Zakopánéból indultak, őket idén már 3 autóbusz szállította a rajt helyszínére, a meghirdetett 4 távon összesen több mint 200 résztvevő indult, legtöbben az átkelést választották. Az időjárás kimondottan kedvezett a túrázóknak, kellemes borongós, néha napsütéses szakaszok váltogatták egymást. A rendezők a Halas-tónál, a Poprádi-tónál és a célban, Ótátrafüreden biztosítottak ellátást.

A rendezők rutinja, szervezettsége, Wehner Géza és Wehner Márton előkészítő munkája biztosította az idei sikeres emléktúra megrendezését. Köszönet nekik és a teljes rendezői stábnak.

Vasárnapra pihenőt és szabad túranapot hirdettek meg a szervezők.

Koszorúzás a Téry háznál

Útjelzés olvasás

Az előző évekhez hasonlóan, minden résztvevő, emléklapot, kitűzöt, az egyesület emb-lémájával és 2017-es évszámmal címkézett pólót kapott, valamint a túrához elengedhetetlen igazolófüzetet, útleírást (itiner) vihetett magával.

Az idei év Téry Ödön emlékévé is egyben, így országsszerte megemlékezéseket tartottak.

A Tarajkai sikló (Hrebienok) állomásáról indultunk, hogy Téry Ödön halálának 100. évfordulóját a Téry háznál koszorúzással ünnepeljük de. 11 órakor. Mészáros János a Téry Ödön Társaság elnöke mondott ünnepi beszédet. A Társaságon kívül a Magyarországi Kárpát Egyesület és a Magyar Túra és Terepfutó Szövetség is elhelyezte koszorúit a turistaház falán.

Az oda és visszaút festői környezetben a Kis-Tarpatok völgyén vezetett az Öt-tavi katlanban lévő turistaházhoz.

Az előző napi megpróbáltatások után, négy fő vállalkozott a szűkre szabott időkeret miatt a túrára, 14 órakor indult az autóbusz vissza Budapestre, így nagyon kellett igyekeznünk, hogy időben visszaérjünk Ótátrafüredre.

Pilisi túramozgalmak, „3 az 1-ben”

Mivel is kezdjem? Azzal, hogy előkészítettem a bakancsomat a többnapos túrára, vagy azzal, hogy terjedelmes hátizsákkal felszálltam a pesti buszra? Előljáróban mindenesetre annyit még elmondanék, hogy nem vagyok az a megszállott túra jelvénygyűjtő típus. De néha rám jön. Olyankor nincs mit tenni, megrendelem a szóban forgó terület jelvénytérképét, a számos bélyegző füzetét, félórát suvicolom a bakancsomat, szállást foglalok és megtervezem az utazást. Persze a tervezésnek is vannak korlátai, mégpedig a lábunk és a pénztárcánk teherbíró képessége.

2017 tavaszán és nyarán a **Pilis három túramozgalmának** teljesítését tűztem ki magam elé: **Pilisi vándorlás (PV)**, **Pilisi kilátások (PK)** és a **Három forrás útja a Pilisben**.

Mivel egyedül eléggé unalmas a túrázás, jórészt ismét egri turistákhoz csatlakoztam. Senkit nem szeretnék untatni a sok utazással, átszállással, de a fővárosban élő természetjárók jól tudják, hogy nem könnyű a hegység egyik oldaláról a másikra eljutni. Sok időt töltöttünk átszállással, a csatlakozásra várva, de nem annyit, hogy az alatt bármit meg lehetett volna nézni a helyi italmérő helyeken kívül. Ami a túrákat illeti, inkább az érdekes helyszínek vagy mozzanatok bemutatására hagyatkozom, nem pedig az utak teljes bemutatására.

Tél a tavaszban

Az első út során az időjárás szeszélye folytán télbe csöppentünk. Április 22-én Dobogókőn 40 cm-es hó fogadott bennünket. Szállásadónk, az Eötvös Lóránt turistaház gondnoka szerint két napig el voltak vágva a külvilágtól, a busz se járt. Eddig tartott, míg az utat megtisztították a hótól és a néhány útra dőlt fától. Szerencsére itt nem történt annyi fadőlés, mint a Bükkben.

Első napon érintettük az Egri Csillagok forgatási helyszínét. A Nagy-Kevély alatt építették fel az egri vár másolatát, és 1968-ban leforgatták a filmet. Mára benőtte a növényzet, de még állnak a falak és megvannak a bástyák, a palota maradványai. A cudar, szeles idő dacára sokan jártak aznap errefelé, kisgyermekes családok is. Erre haladt a „Pilis barlangjai” teljesítménytúra, növelve a gyalogos forgalmat. Ha már szél: a Nagy-Kevélyt akkora jeges szélben értük el, hogy keményen kellett fogni a bélyegző füzetet, hogy ki ne tépje az orkán a kezünkből.

Ha már ennyire belemelegedtünk a túrázásba, következett a leghosszabb menet Esztergomtól Pilismarótig, 27 km. A terep változatos, a látványos számos. Az idő meg kevés. A Vaskapu turistaháznál nagy volt a forgalom, a Burda 40 teljesítménytúrát rendezték aznap. Az esztergomi turisták meg valamilyen jubileumot ülték

Megérkezünk Dobogókőre, az áprilisi télbe

Az Egri Csillagok filmforgatás emléktáblája

Az egri vár másolatának egyik kapuja

A Vaskapu-turistaháznál bélyegzünk

a turistaházban és bennünket is meghívtak a megemlékezésre. A házban töltött közel egy órát próbáltuk azután behozni, kevés sikerrel. Ráadásul a csoport egy része a „Halál-túrákat” is betervezte, ezért kitérőt tettünk az „Enyedi halála” felé. A történet szerint Enyedi erdész egy haragosa lőtte agyon, mert viszonya volt az illető feleségével. A helyet jelző emlékkeresztnél az a döntés született, hogy előre megyek Vass Bandi barátommal, hogy Pilismaróton bélyegezzünk, időt nyerjünk a többieknek és elérjük a Szentendrére induló buszt. A Som-kerülő és a Hirsch-omrom érintésével le is robogtunk a Miklós-völgyi tavakhoz, majd be Pilismarótra, ahol a faluháznál megtaláltuk a PV (Pilisi vándorlás) bélyegzőjét, pedig a hegyek felől érkezők elől elég jól elrejtettük. Nekünk 7, azaz hét percünk maradt a buszig, de a többiek akkora hátrányban voltak, hogy lekésték. Hiába érték el az utolsó járatnál Pomázt, onnan már aznap nem volt busz Dobogókőre. A helyzet úgy oldódott meg, hogy a menedékház dolgozói 2 kocsival lementek Pomázra és a 8 ember pont befért a kocsikba, persze személyenként ez 2000 Ft-ba fájt. A sofőrök alkoholos állapotáról nincsenek adataim, de férfiemberként is töltik az estét egy turistaházban?

Harmadik napon megnéztük a frissen átadott Som-hegyi turistaházat (ez volt az első láncszeme a kormányhatározat alapján történő turistaház felújítási programnak), majd a Hoszszú-hegyen keresztül Csobánkára túráztunk. Innen az Oszoly-csúcsot megmászva az Árpád szobor érintésével Pomázig gyalogoltunk.

Nyáron, augusztus vége felé szántam rá magam, hogy folytassam a túrát. Olcsóbb szállást Esztergomban a Pap-szigeten találtam, a Rugby Klub és Sporthotel hangzatos nevű, ám szerény színvonalú, lényegében turistaszállás jellegű helyen. A környék is látott már szebb napokat, sok a lepukkant sportpálya és az elhanyagolt, gazos terület errefelé. 4 nap a magam ura voltam, ugyanis 2016-ban nem tudtam a csoporttal tartani és az akkor kijelölt túrákat pótoltam a PV (Pilisi Vándorlás) és a PK (Pilisi kilátások) túramozgalmakban.

„A magányos harcos”

Pilismarótról megcéloztam Pilisszentléleket és saját tempóban nyomva bő 2 óra alatt odaértem „Teca kocsmájához”. Aki szokta nézni a „Mi kis falunk” sorozatot, tudja, miről van szó. PV bélyegzés és egy sör után a Két-bükkfa-nyeregnek vettem az irányt, majd onnan le Pilisszentkeresztre. Útközben újabb „Halál túra” pontot találtam, a „Döme halálát”. Pápay Domonkos erdőmérnök itt vesztette életét munka közben. A szerencsétlenség 1957-ben történt, amikor az irtást jelölő jelző rudakat helyezték ki a Vaskapu-völgy közelében. A munka forgatagában a mérnök odakiáltott az egyik legénynek: „Dobjál ide egy kítűző rudat!” A legény a vashegyű pálcát a hang irányába hajította, ami az egyik fa ágán úgy változtatott irányt, hogy a mérnököt a nyakán sebesítette meg, aki ott helyben el is vérzett. Erre emlékeztet a kereszt, hogy ne hajigáljunk vashegyű dolgokat! A falu felé menet muszáj megállnom a Klastrom-kútnál. A víznyerő helyen, túra közben fogalmazódott meg a Magyar Turista Egyesület megalakításának gondolata 1888-ban. Továbbra is megpróbáltam nagy tempót diktálni, de a Pilis tetőre, a hegység legmagasabb pontjára a délutáni melegben nem igazán ment. Ekkora szerpentin a Tátrában létezik, magasságban lehet haladni, de távolságban nem. Nem sok időm maradt a kilátóból körül nézni és Pilisszántó felé az időmorzsákat számolgattam, ami percekben volt mérhető és még kitérőt kellett tennem az Orosdykastély felé a PV bélyegző miatt. Végül indulása előtt 3 perccel értem le a már benn álló buszhoz, ami bevitt Pilisvörösvárra. Innen 10 perc várakozás után indult volna Esztergomba járat. Ami fél óra múlva sem jött. Erősen esteledett és kezdtem aggódni, de egy jóember elmondta, hogy Pesten mindig dugó van és még az előző járat sem ment el. Igazán nem nyugtatott meg. Végül a szálláson gyors fürdés, kései vacsora a közeli halászcserdában. Harmadik nap reggele már ismét a lepusztult autóbusz állomáson ért. A menetrendet a helyiek igen lazán veszik, (majd jön a busz és egyszer el is indul). Így is lett. Jegyet nem kaptam... A Kék-Bükkfa nyeregnél szálltam le a járműről, innen

MTE emléktábla a Klastrom-kútnál

Vörös-kő bélyegzőpont

A Fekete-hegyi turistaház, ma inkább kulcsosház

A jenga torony
(Dévényi Antal kilátó a Nagy-Kopaszon)

indultam a jó 20 km-re lévő Dorog felé. (Még nem említettem meg, hogy a busz bemegy Pilisszentlélekre. Épp akkor forgatták a „Mi kis falunk” azon részét, mikor is karantén alá kerül a település valami miatt, már nem emlékszem pontosan, de ott álltak a katonai járművek az út két oldalán és a stáb dolgozott. Na így sem voltam még, filmforgatást láttam buszról!) Kellemes erdei utakon a PK-ban szereplő Fekete-kőhöz mentem, szép kilátás nyílt Pilisszentlélekre. A Pilis-nyeregénél a PV bélyegzőt hamar megtaláltam. Az emlékmű is megvan még, annak idején november 7-én itt találkoztak a budapesti turisták a hivatalos rendezvény keretében. Hosszú gerincmenetet követően elértem a Fekete-hegyi turistaházat (PV és PK bélyegzőhely), a felső teraszról pazar kilátás nyílt a Duna felé és még az esztergomi bazilika is kivehető volt a távolban. Miután a háznál ellátam egy kiéhezett macskát, Kesztlőre lementem. Itt fél órát vesztettem, hogy kerestem a Pilis–Visegrádi Zöld túra kód-

ját, amit a csoport a múlt évben nem talált meg. Most sem lett meg. Na, muszáj volt egy kávé is meginni! A településről kifelé tartva bélyegeztem a PV-be, majd napszúrással dacolva megpillantottam Dorog elejét. A jelzés követhetlenné vált a bozótosban, venném elő a térképet, sehol! Lehet, hogy a presszóban hagytam, nézegettem kávézás közben. Vissza Kesztlőre, mert mégis 3000 Ft-os atlaszt nem hagyunk hátra, és térkép nélkül a másnapi utat nem tudtam volna megtenni. Az történt, hogy a PV bélyegzésnél, amíg a bélyegzővel vesződttem, a térképet feltettem a villanyoszlop vel „lépő részébe”, a továbbindulásakor kimaradt ez a mozzanat, a térkép meg ott maradt. És a térkép ott volt az oszlopon közel egy óra elteltével! Most a helyiek vagy enyhén vakok, vagy becsületes svábok továbbra is, vagy nem érdekli őket egy térkép. Végül tetemes idővesztéssel értem be Dorogra, ott még el kellett mennem a vasúthoz a bélyegzésért, ami a vasútállomás átépítése miatt az aluljáró

Kilátás az Oszolyról Csobánka irányába

A Duna a Vadálló-kövekről

Rám-szakadék mélyén

bejáratához lett áthelyezve. A bélyegzést nehezítette és könnyítette néhány kerékpár, amik pont oda, a falhoz lettek támasztva. Mindenesetre a fűzeteket, a párnát le tudtam rakni az egyik kerékpár csomagtartójára. Este nem volt szükségem alataásra, pedig a földszinten a táborozó fiatalok nyomták a zenét rendszeren.

Újabb nap, újabb túra. Visegrádról indultam, a komp kikötőnél begyűjtöttem a bélyegzést. Reggelizni a Bertényi Miklós fűvészkertnél álltam meg. Az arborétum sajna később nyitott, nem tudtam megvárni. Következett a túra leglátványosabb szakasza, a Spartacus ösvény. A zöld jelzésű út nemrég létesült. Legszebb szakasza a Szarvas-bérc környéke, innen látni a Dunát és kőtornyok szegélyezik az utat. Pilisszentlászlón a betyár kocsmában szívesen látják a megfáradt vándort, itt ettem meg a magammal hozottat és vettem innivalót. Szintén a nemrég kialakított P + jelzésen haladtam a Prédikálószték felé. Az új kilátóról lényegében azt látni, mint korábban a szikláról. A PV bélyegzőt az irányjelző táblán találtam meg boka magasságban. Dömös felé ismerős volt az út, feltűntek a Vadálló kövek sziklaalakzatai. Megcsodáltam egy öttagú családot, amint érdekes lábbelikben próbálnak túljutni a Vadálló-köveken. A dolog természetesen a tini leányt viselte meg, volt nadrágfék, talpon csúszás, hiszti rendszeren. Így lehet elvadítani valakit a túrázástól kedves szülők!

Dömösre jó időben érkeztem, egy pohár barna szörrel jutalmaztam magamat. Eljött az utolsó nap,

mikor egyedül túráztam. Ezen a napon indultak el Egerből a többiek, úgy volt, hogy Leányfalu fölött találkozunk, de azután másképpen alakult. Szóval a már megismert buszjáratokkal ezúttal Kiskovácsiig utaztam. Innen vezetett be az ösvény a nevezetes Holdvilág-árokba. Mint zöldfülű túrázó, főiskolásként jártam itt az évfolyamtársaimmal és később párszor a csillebérce természetjáró szaktábor túra-vezetőjeként. A terep nem sokat változott, a kissé rozoga fahidak a korábbi áradás nyomait viselik. A vaslétra is mozog a sziklafalban. Jóval errébb, a még mindig zárt és felújításra váró Lajos-forrasi turistaháznál autókkal jönnek és kannaszámra hordják a vizet. Egyre melegebb lett, úgyhogy lépteimet megszorítottam a Kő-hegyi ház felé. De ahogy lenni szokott, nem bírtam megállni, hogy ne tegyek kitérőt a Vasas-szakadék felé. Miután végig és körbe jártam, csak eljutottam a turistaházhoz. Ott valami céges családi találkozó és program lehetett kisgyerekes családoknak. Legalább száz apróság kúszott, mászott, üvöltött torkszakadtából vagy épp a kihelyezett PV bélyegző ládáját próbálta lefeszgetni. Gyorsan továbbálltam a Petőfi pihenő felé. Itt tudtam meg telefonon, hogy az egri túrázó társaim közül egy hölgy rosszul mérte föl, hogy mire vállalkozott, nagyon lassan tudnak haladni és későn érnek le Leányfalura.

Ezek után Szentendrét céloztam meg és onnan utaztam vissza Esztergomba. Túratársaimmal a kései vacsoránál üdvözlöttük egymást. Kiderült, hogy a hölgy számára véget ért a túra, hazautazott...

Az egriekkel (általában) újra együtt

Kissé előbb kimentem a buszhoz a megszo-
kott, jól felszerelt kis boltba vásárolni, a többiek
a szálláson reggeliztek a „hazaiból”. Ezen a napon
Dömösről folytattuk a PV-t a Rám-szakadékon
keresztül. A szakadék bejáratánál szembesültünk
az első bélyegző hiánnyal, a lánc árválkodott,
a pecsételő eltűnt róla. Előrelátó túravezetőnk,
Jakab Béla, a múlt évben járt erre és lapra bé-
lyegzett. Így kaptam bélyegzést, jobban mondva
cseréltünk, mert a múlt évben még épült a kilátó
a Prédikálószeiken és emiatt hiányzott a bélyegző.
A Rám-szakadék most eléggé száraz arcát mutat-
ta, kevés víz folyt a mederben. Kiérve elváltam a
csoporttól, hogy begyűjtssem a szakó-nyergi bé-
lyegzést, a többiek a Rám-hegyre mentek valami
csakrát keresni. Sokáig kereshették, mert teljesen
eljük kerültem a Király-kút felé menet. Minden-
ki megéhezett, így a kútnál ebédeltünk. Innen a
Sikárosi-réten keresztül haladtunk. Próbáltam
megtalálni, hogy hol állhatott a sátram 1980-ban
a Szilágyi Bernát-forrás közelében. Az akkor szép
rendben tartott környezet elmoszarosodott. Cso-
mó jelzést váltás után a Dömör-kapuhoz értünk.
Innen csak hétvégén megy busz Szentendrére, így
gyalog mentünk a város széléig és úgy fél órát vár-
tunk a Pilisszentlászló felől érkező járatra.

Hatodik napon igazi 3 az 1-ben túra követ-
kezett, azaz a PV-hez és a PK-hoz csatlakozott
a 3 forrás útja a Pilisben. Ezúttal reggel jót
gyalogoltunk a vasútig. Az átépítés alatt álló
vasútállomáson nehezen találtuk meg a jegyki-
adó bódét, jobban el sem dughatták volna. A
PV bélyegzőt az öt tartó információs táblával
együtt kitelepítették. Végül mindenki felszállt
és Piliscsévig vonatoztunk. A 3 forrás nagyjából
egy területen található, név szerint az Eszpe-
rantó, a Studenka és az Iluska-forrás. A többi
túramozgalmak kapcsán a Vörös-hegyet és a
Dévényi Antal kilátót is felkerestük. A napot
Piliscsaba-Klotildligeten fejeztük be hosszadal-
mas bélyegzőkereséssel és gyors sörrel. Eljött
az utolsó nap. A hazautazás miatt kisebb utat
terveztünk. Pilisszentlászló előtt szálltunk le a

buszról, innen a Pap-rétre vitt az utunk. Piros
sáv jelzésre váltottunk az Országos kékről és a
korábbi hivatalos túrák ikonikus színhelyére,
a Vörös-kő emlékoszlopához érkeztünk. Előtte
néhányan istentelen meredeken leereszkedtek
a Hétvályús-forráshoz, kódra vadászni, mert a
„Pilis forrásai” túrát is járják. Életemből eddig
kimaradt a Vörös-kő – valahogy nem lelkesedem
a hivatalos programok iránt – így csak bámultam
a Dunára nyíló kilátást. Az egykori felszabadu-
lási emlékműről lekerült – gyanítom – a vörös
csillag, most róka koma díszleg és alatta az 521-
es magassági adat. Miután kigyönyörködtük
magunkat, megszólalt a vészcsengő, hogy ideje
elindulnunk Leányfalura. Lefelé menet még
kóddal jelölt forrásokat, legmívesebben a Mete-
or-forrást építették ki. Leányfalun megvártuk az
esztergomi buszt, hiszen vissza kellett mennünk
a csomagjainkért.

Összegezve a tíz napot. Alaposabban meg-
ismertem a Pilis-Visegrádi-hegységet, jártam
olyan helyeken, ahol korábban nem. A többször
járt részeket régi ismerősként köszönhettem.
Esztergom egykor az ország fővárosa volt. Ahhoz
képest még sok építendő akadna, gondolok itt
elsősorban az utak állapotára, azokon közleke-
dő elavult buszokra. Viszont a régi városrészben
szépen helyreállítottak tereket, az épületeket
renoválták. A vár semmit nem változott, ugyan-
azért drágább belépődíjat kérnek. Úgy látszik a
nemzeti várprogram még nem ért el ide. A fő
tanulság, hogy egyedül gyalogolni gyorsabb, de
túratársakkal megosztott élmények többet ér-
nek. Még az is feltűnt, hogy a túrák során fellelt
közel 30 bélyegző fa ládikája épségben a helyén
van, mindössze az említett 2 helyen hiányzott
a pecsételő. Úgy látszik, a főváros környékén
kezd bizonyos természetjáró kultúra kialakulni.
Jó lenne, ha a Bükk vidékén is itt tartanánk.
Nekem nagyon tetszik, ahogy a piliscsabaiak
kitalálták ezeket a túrákat és egyedi bélyegzőkkel
telerakták a vidéket.

Javaslom, hogy akinek van ideje, vándorolja
végig a Pilis 163 km-ét.

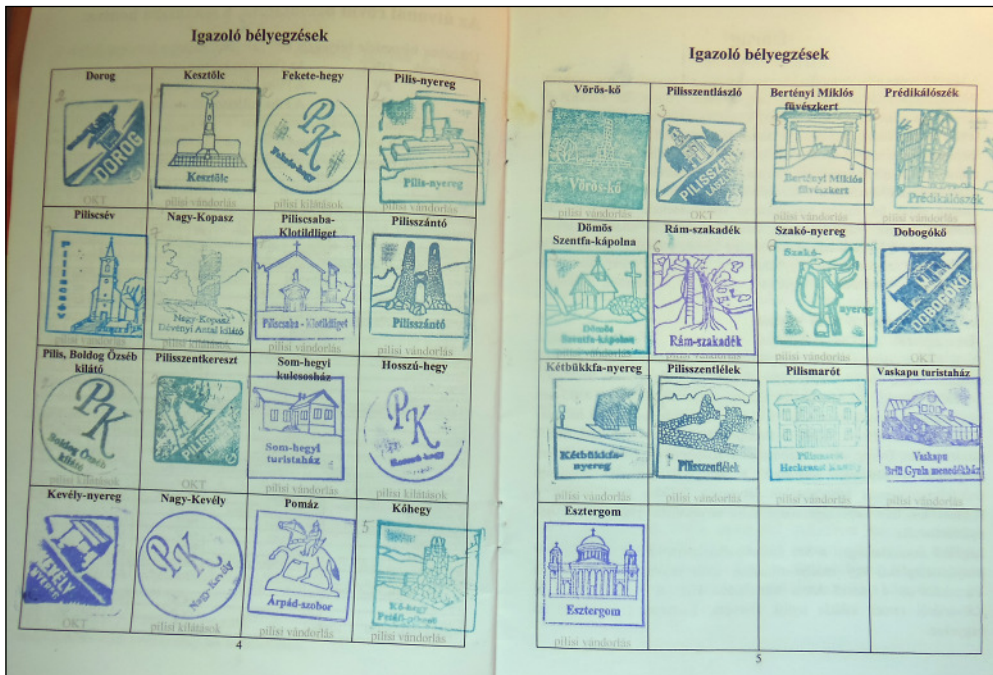
Benkó Zsolt, KEE

A Pilisi túramozgalmak teljesítésének dokumentumai

fotók: Benkó Zsolt, KEE

A Pilisi kilátások kitűzője

A túramozgalmak igazoló füzetébe pecsételt helyszínek

A Pilis Vándora kitűzője

Három forrás útja a Pilisben kitűzője

I. világháborús helyszíneken a Júliai-Alpokban

2017. augusztusban, egri turistacsoporttal tartva jutottam el az egykori Osztrák-Magyar Monarchia határvidékére. A Júliai-Alpok természeti csodálása mellett egy kárpátosnak azért illik a történelmi helyeket felkeresnie. Ezért is vettem örömmel, hogy a nagy háború nevezetes színhelyét is felkeressük. Egy kis történelem: Olaszország 1915. május 23-án hadat üzent az Osztrák-Magyar Monarchiának. Olaszország célja az volt, hogy mélyen benyomuljon azokra a területekre, amelyeket az 1915. április 26-án megkötött londoni egyezmény garانتál Olaszország számára. Az olasz támadás egyik fő iránya a Júliai-Alpok és az Isonzó folyó volt. Az olasz támadás 1915. közepére kifulladás, és a nyugati fronthoz hasonló állóháború alakult ki. Az isonzói csaták az első világháborúban tipikus, felörlő harcok halmazába tartozott. Viszonylag kis területen, nagy létszámú hadseregek csaptak össze, mely csaták területnyereségre nem vezettek, vagy csekély jelentőségűek voltak, ugyanakkor nagyszámú sebesült és halott maradt a harcoló felek mindkét oldalán. A háború után az Isonzó völgye Olaszországhoz került, az Isonzó mentén kiépített védművek, lövészárkok pedig mind a mai napig megmaradtak.

Isonzó-forrás

Az Isonzó (helyi nyelven Soca) forrása a Velika Mojstrovka-csúcs déli oldalán található. Délelőtt tettünk kb. 4 órás körsétát a Vrsic hágótól a Slemenova Spica 1909 m magas csúcsához, majd kanyargós szerpentin buszoztunk le a 771 m-en lévő parkolóig. Onnan gyalogoltunk kissé emelkedő (a Bükkben már izasztónak számító) aszfaltos úton a Soca (Isonzó)-forrás menedékházig. Időszerűe miatt ezúttal nem

álltunk meg frissítőre, meredek ösvényre váltottunk, ami felfelé haladva még meredekebb lett. Végül elfogyott az ösvény és következett a „vasalt utas” szakasz, azaz a túratársak ízelítőt kaptak a via ferrata világából. Persze túrabotokkal felszerelve nem olyan egyszerű kb. 3 m magasán a patakmeder fölött a drótbá kapaszkodva haladni, de szerencsére úgy 30 m-t megtéve le tudtunk ereszkedni a sziklás patakmederbe. Nagyméretű barlang nyílásánál álltunk és egy terjedelmes sziklatömb mögött türkiz színű tavacska,

Úton az Isonzó forrása felé

A Stari Grad erődítés maradványai

A katonák által épített lépcsőkön az Isonzó felé

Napoleon híd az Isonzó fölött

melynek nem látszik az alja – nos ez az Isonzó aktív forrásbarlangja. Kióvakodva a szikla szélére, a bátrabbak képeket is készítettek a forrásról. A nyári szárazság dacára bőven folyt a víz lefelé és csak elképzelhető, hogy mi van itt nagy esőzés vagy hóolvadás után. Innen indul el dél-délnyugati irányba kanyarogva az Isonzó folyó, melynek két partján néztek farkasszemet 3 évig az olaszok és a monarchia katonái. Visszafelé menetben azért megálltunk a menedékháznál és ki-ki az igénye szerint hűsíthette magát.

Isonzó völgye és Kobarid környéke

Negyedik nap következett a számomra legszebb útvonal, egy körtúra Kobarid városától a környékbeli hegyekben. Kobarid (olaszul Caporetto) Észak-Szlovéniában, a Júliai-Alpok lábánál fekvő, az Isonzó felső folyásánál lévő város, közel az olasz-szlovén határhoz. Az első világháború idején az olasz frontszakasz egyik stratégiai pontja volt, innen indult 1917-ben a sikeres caporettoi áttörés, amely az olasz front legnagyobb csatája volt. Az áldozatok emlékére a városban emelkedő Szent Antal-dombon az olaszok egy emlékművet építettek, melynek impozáns alakja messzire ellátszik a völgyben. Túratársunk, Francia István anyai nagyapja is itt esett el 1915-ben a harcok során. Nos, ide kapaszkodtunk fel a kora délelőtti melegben, majd körbejártuk a várszerű emlékhelyet és

gyönyörködtünk a kilátásban. Innen indultunk el egy köves ösvényen a világháborús védművek irányába. Jó óras sétával jutottunk el a Stari Grad-hoz, ahol a kora középkor óta építkeztek, míg a nagy háború idején kisebb erőd állt itt védművekkel, barakkokkal. A romok bejárása és némi ebédelés után az Isonzó jobb partján, de még a meredek hegyoldalon gyalogolva értük el az olasz katonák sziklába vájt bunkereit, folyosóit. Mivel látszott a folyó túl oldalán a meredek hegyoldal, képet alkothattunk a szemben álló felek mindennapjairól, a terepi akadályok, a szüntelen éberség, az utánpótlás biztosításának nehézsége jellemezte a frontvonalban töltött napokat. Igen meredek, sziklába vájt lépcső tette próbára a lábunkat, amíg leereszkedtünk a folyóhoz és egy függőhídon átkelve máris az egykori frontvonal osztrák oldalán találtuk magunkat. Itt az egyik túravezető gyengélkedése miatt „szolgálatba helyeztem magamat” és elvezettem a csoportot a környék legszebb vízeséséhez, a Kozjak-hoz. Lélegzetelállító látvány a barlangszerű szakadékba ömlő víz és a türkizkék meder. Visszatérve a folyó jobb partjára, már kényelmes aszfaltozott úton jutottunk el a Napoleon hídhöz. Bonaparte tábornok az Ausztriával vívott háborújának idején Caporetton vonult keresztül, a város határában lévő, a folyót átívelő híd őrzi továbbra is a francia császár emlékét. Hogy mennyire jól esett a hűtött ital a városban, csak az sejtí, aki már gyalogolt 6 órát a rekkenő

Javorca kápolna

A kápolna belseje a fatáblákkal

hőségben. Útlezárások és terelések miatt Bovecen keresztül buszoztunk fel az olasz határra, az út mentén számos erődítést láttunk a nagy háború idejéből. Tarvisionál értük el az autópályát és késő estére vergődünk vissza a szállásunkra.

Javorca kápolna

Az elképzelés szerint ezen a napon 3 km-t terveztünk gyalogni, végül 17 lett belőle. Helyismeret hiányában Zatulminban (kicsi városka a hegyek lábánál) derült ki, hogy a kápolnához vezető út busszal nem járható, de még személykocsival is meggondolandó. Így a csapat nekiveselkedett, hogy gyalogosan tegye meg a távot. A felfelé vezető meredek serpentin és a hosszú erdei úton természetesen teljesen szétszakadt a csapat és mindenki egyéni tempójában tette meg az utat. Épp felért a csoport eleje, mikor heves zivatar söpört át a vidéken, érzékeltetve a magashegyi időjárás változékonyságát. A zivatar ellenére a csapat nagy része kitartott és Francia Pista bácsi 82 évesen is felért. Javorca egy eldugott kicsiny templom, melyet a 16. osztrák-magyar hadsereg katonái emeltek az I. világháborúban elesett bajtársaik emlékére. Az útikönyvekben érdekes módon erről a helyről nem esik szó, ám ha mégis, akkor elintézik annyival, hogy „a templomhoz az erdőn keresztül folyamatosan romló minőségű út vezet, melynek utolsó

közel 1 km-es szakasza már olyan meredek, hogy autóval már nem is járható”. Az utat egész végig szakadék kíséri. Az utolsó szakaszt csak gyalog lehet megtenni, mert az egy meredek lépcsőkkel tűzdelt dombba vajt utacska. A legutolsó lépcsőfokról lehet megpillantani az igazán impozáns látványt nyújtó templomot. Az alul kőből, felül fából épült Szentlélek templomot 1916-ban építették. A gyűjtést februárban kezdték, március elején már letették az alapkövet, november elsején pedig már felszentelték az épületet. A bejárat felett a Monarchia címere és egy napóra látható, külső falát körbe osztrák tartományi címerek díszítik. A szecessziós stílusú templom – melyet Regmigius Geyling építésznek és Jablonski Géza mérnöknek köszönhetünk – belsejében az oltár előtti üvegvitrinben néhány tárgyi emlék látható. Belül, széthajtható fatáblák őrzik az elesettek nevét. A kápolna belső fala tele van fatáblával...

Jó érzés visszaemlékezni a megtett útra és a látottakra. Ami eddig a történelem könyvekből ismert volt a számomra, sokkal élőbbé vált azáltal, hogy az Isonzó vidékét bejárhattam.

Benkó Zsolt, KEE

Reszegey Katalin
1951 - 2017

Reszegey Katalin emlékére

Majd' egy év múltán fájó szívvel ismét gázhírről kell tudósítanom:

Reszegey Kati tagtársunk – aki nekünk nem csupán túratárs, hanem családtag is volt – tragikus balesetben elhunyt.

*Váratlan percben az életed véget ért,
Mint vihar a rózsát, a halál tépte szét.
Az élet csendesesen megy tovább,
Emléked elkísér bennünket egy életen át.*

Vámos László, PKE

Megemlékezés

A Magyar Turista Egyesület 2017. szeptember 16-án tartotta Vándorgyűlését Dobogókőn az Eötvös Loránd menedékházban.

Schönviszky László az MTE elnöke köszöntötte az egybegyűlteket, majd Téry Ödön halálának 100. évfordulójára emlékezve koszorúzási ünnepség vette kezdetét.

Mészáros János a Téry Ödön Társaság elnökének megemlékezése és beszéde után, Sváb László előadása következett Téry munkásságáról. Pap János színművész Téry Ödön írásaiból olvasott fel szemelvényeket. „Téry nyomában” címmel került levetítésre a Hazajáró kisfilmje. Ezt követte a koszorúzás. Egyesületünket Szócs Ernő képviselte a megemlékezésen.

Szócs Ernő, MKE

A baloldalon Mészáros János a Téry Ödön Társaság elnöke, a jobb oldalon pedig Kunos Gábor MTSZ (hegymászó oktató)

Nagyváradai barátainkkal a Bihar-hegységben

Nagy-Phaeton körtúra

Kedves nagyváradai barátom, Schönstein Antal engem folyamatosan invitált az általa kedvelt – fotós szempontból is nagyszerű látványt ígérő területre. Leveleiben így írt a már többször bejárt túráról:

„Az általam kezdeményezett három túra közül az első augusztus közepén, Nagyváradról – Belényes felé haladva, napfelkeltével kezdődik és Biharfüred közeli Gaudeámsztól 8:00 óra körül indult. Végig haladva a Kuszturán, majd beereszkedve meredeken az Aló-völgyébe és onnan ismét még meredekebben kimászva elértünk, talán úgy déltájban a Nagy-Phaeton vízeséshez. Innen kezdődik láncok segítségével a Kereszthegy sziklafalainak a megmászása. A gyakorlottabb, az alpinizmus ismereteivel bizonyos fokig rendelkező túrázó nyilván mindezt a láncok igénybevétele nélkül teszi meg. Ez több mint valószínű, nektek sem fog különösebb gondot okozni, mert amint látom ti a Tátrában és az Alpokban sokkal szebb és veszélyesebb helyeken jártátok, illetve túráztok.

Kimászva a Bohogyői-nyeregbe, elfogyasszuk jól megérdemelt elemózsziánkat és ellentétben a többséggel, kik innen már – ennyi mászás után – elindulnak visszafelé, mi célba vesszük az Istenek-havasának 1656 m-es csúcsát, mely kb. összesen két órát vesz igénybe. Innen lenézve a Kereszthegyre, majd egészen messze az Aló-völgyére, jól eső érzéssel és elégedettséggel visszanezzük túraútvonalunkat. Különben a Kereszthegy mászása közben az Istenek-havasának hatalmas sziklatömbjei többször föltűnnek, mely a fotókon számtalanszor meg van örökítve. És ha még marad szuffla, Biharfüredre visszafelé menet ki lehet mászni a Mező-havasra, 1654 m. Este nyolc órára érkeztünk vissza a ránk váró autókhoz.”

A Bihar-hegységnek ezen – a Nagyváradhoz viszonylag közeli – részén sohasem jártam, így természetesen nagy örömmel vártam a túralehetőséget. Mivel az útvonal bejárása erősen időjárásfüggő, sokáig eltartott, amíg a túrartársakkal és az égiekkel „egyeztetve” megfelelő időpontot találtunk a sétára. Aztán eljött a nagy nap, 2017. szeptember 16-a szombat.

Egerből péntek késődélután indultam Nagyváradra. A szokásos útvonalon kb. három órát autóztam, mire Antalt megtaláltam. Szobát foglalt részemre egy panzióban, majd a lakásába vacsorázni hívott. Szabadkozott, hogy a lakás átalakítása miatt nagy a rendetlenség. Mondtam, nálam felújítás nélkül sokkal nagyobb a felfordulás, majd megetetett, megitatott. Sokáig nem akartam a terhére lenni, hiszen másnap korán reggel – román idő szerint – hat órára beszélünk meg az indulást. Ami az én óráim szerint ugye 5 órát jelent.

Sziklás részen indultunk a Kusztura irányába

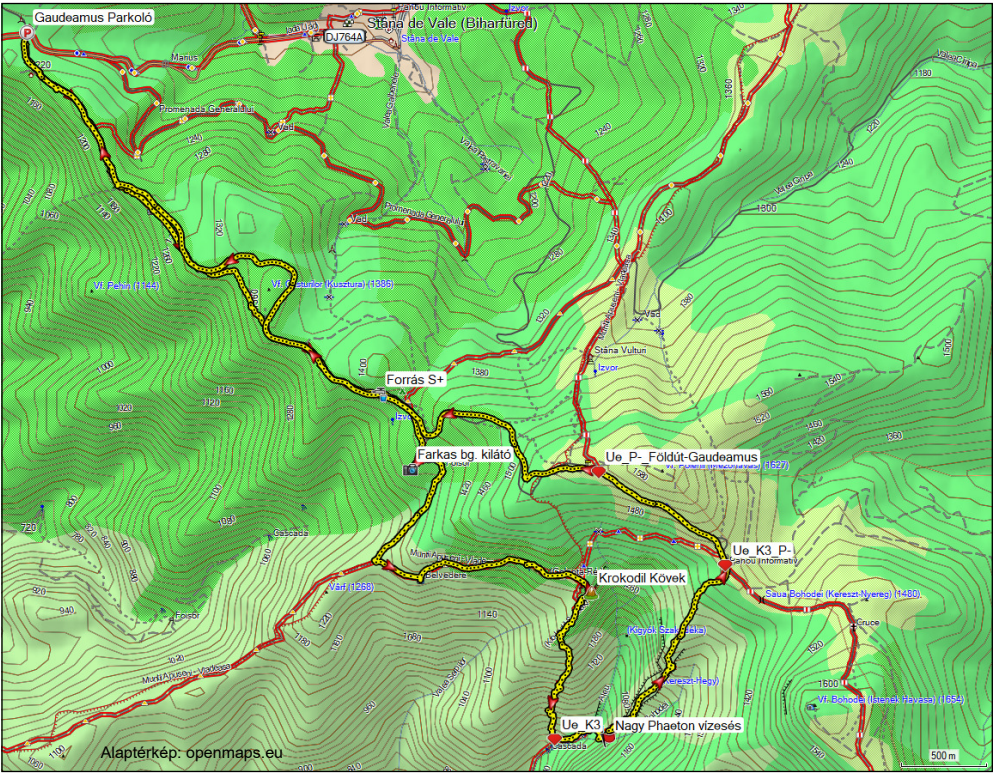
Frissítő forrsvíz N46.67167°, E22.62222°

Nagyváradai túratársaim hétszemélyes autóval pontosan érkeztek a megbeszélt helyre, a panzió előtti térre. Mivel befértem hozzájuk, a kocsi-
mat a panzió védett parkolójában hagyhattam. Közel 100 km utazást követően a **Gaudeámusz** (Gaudeamus N46.69048°, E22.59562°) parkolóban a gépkocsit hátrahagyva, a tervezett

indulási időben a túránkat (S+ turistaúton) megkezdtük. Itt a magasságunk – a mérésem szerint – 1216 m. A Kuzstura-csúcs (1386 m) felé a sziklás részen haladtunk, helyenként szép kilátással a völgyekre. Magát a csúcot Dél-Nyugatról elkerülve mentünk tovább a jelzett úton. Pihenőt a **Farkas-barlangnak** nevezett helyen, a házacska mögötti kilátóponton (N46.66758°, E22.62446°) tartottuk. Eddig folyamatos emelkedéssel kb. 4 km volt a megtett út. Sokáig nem időztünk, még mindig a S+ jelzést követve a Golgota-réten áthaladva váltottunk a KΔ jelzett útra és kb. 1320 m magasságban elértük a **Krokodil-sziklák** vonalát (N46.66118°, E22.63813°). Innen lenézve alattunk tátong a hatalmas mélység, a Jozefát-völgye, a Kereszthegy, amely elválasztja a Phaeton vizét (patakot) a Jozefát vízesés vizétől. Nahát, ez itt egy fotós paradicsom! Érdekes sziklaképződmények sokasága, megfelelő fényviszonyok mellett rendkívül látványosak. Rövid

A Farkas-barlangnak elnevezett házacska mögötti kilátóhelyen Szénási Zoltán, István László, Szénási Nándor, Benedek István, Schönstein Antal

1. Gaudeamus parkoló, 2. Farkas bg. kilátó, 3. Krokodil-kövek, 4. Útelágazás K Δ , 5. Nagy-Phaeton vízesés, 6. Útelágazás K Δ és P-, 7. Útelágazás P- és földút Gaudeamus felé

Útelágazásnál Benedek István, Szénási Zoltán, Szénási Nándor, Nagy Péter, Schönstein Antal (S+ és SΔ: N46.66294°, E22.62202°)

ideig mi is gyönyörködtünk a tájban, aztán az Aló-völgynek meredeken lefelé indultunk. Ahol lehetett, követtük a KΔ vonalát, de a sok kidőlt fát kerülgetve el kellett attól térnünk, keresgélve a megfelelő haladási lehetőségeket. Így lehetett az, hogy elől haladó túravezetőnk, István László belelépett egy földben lévő darázsészekbe. A lakók ezt igen zokon vették, mert hirtelen tömegével megtámadtak minket. Volt, aki öt-hat csípést is kapott. Hátral maradván, szerencsére nekem csak egy jutott a fullánkosok haragjából.

A meredek lemenet után könnyebb terep, az **Aló-völgyben** patakmeder melletti kítaposott út – KΔ – következett. (Ekkor elértük gyalogtúránk magassági minimumát, ami 928 m volt – N46.65347°, E22.63537°. A megtett út hossza pedig kb. 7,5 km.) Észnél kell lenni a KΔ jellel kapcsolatban, mert Vasaskőfalva és a Nagy-Phaeton vízéséshez a teljes Aló-völgyön ugyanez a jelzés vezet. Sőt tovább, fel a Keresztheyre is.

Hamar elértük a **Nagy-Phaeton** látványos vízésést (N46.65344°, E22.63939°). A kevésbé csapadékos nyár miatt csak csordogált, de nekem

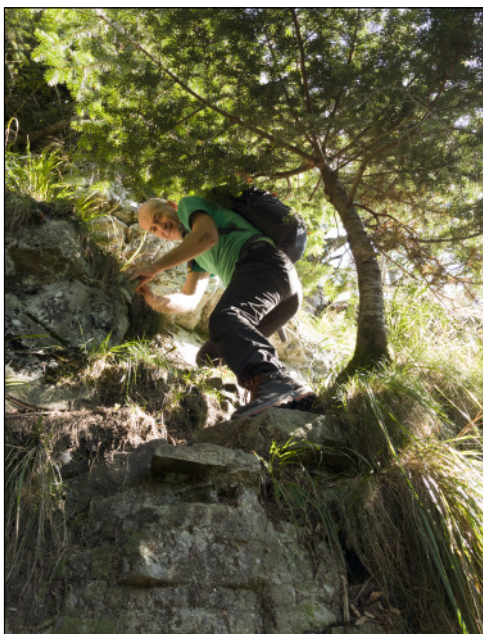
így is megkapó látvány volt. Pihenés, gyönyörködés, kevés evés, ivás, ahogyan ilyenkor lenni szokott. Sajnos a csoportkép készítését elügyetlenkedtem. A vízmozgást ábrázolva hosszú expozíciós időre kapcsoltam és elfelejtettem a személyfényképezéskor visszaállítani azt. Emiatt a szépen mosolygó túratársaim életlenek lettek a képen.

Délután egy óraker már láttuk, a rövidített utat fogjuk bejárni és nekilódultunk a láncos Keresztheynek. Nyugodt tempóban, a biztonságot előtérbe helyezve haladtunk a sziklákon felfelé. Engem kevésbé érdekelt a mászás „művészi” kivitelezése, ahol kellett, bizony belecimpaszkodtam a láncokba. Ha már ott voltak, használtam. Inkább a fényképezésben próbáltam művészi lenni.

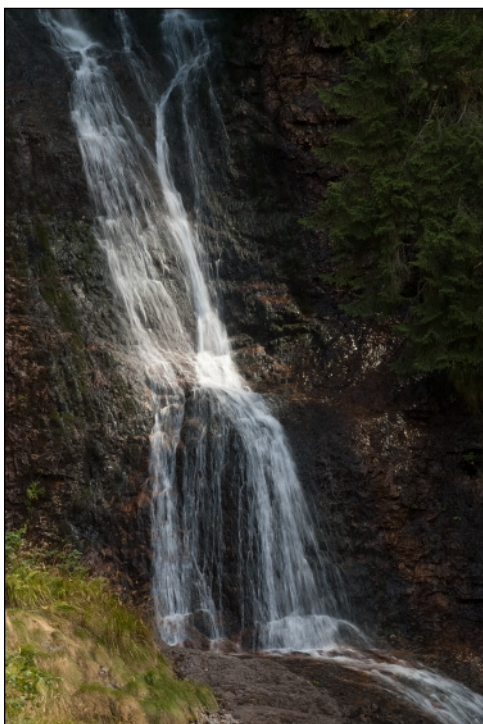
Kettő és háromnegyed óra alatt a **Bohogyónyereg** közelébe jutottunk, elérve a P- turistajelzést (N46.66260°, E22.64828°). Jobbra az Istenek-havasa, balra Mező-havas (Poieni), alatta húzódik a Biharfüred, illetve a Gaudeámusz felé vezető út. Szoktuk mondani, milyen kicsi a világ! Ezen a helyen összetalálkoztunk nagyváradi

Aló-völgybe a meredek lemenet kezdetén

István László mutatta a helyes utat

Nagy-Phaeton vízesés

ismerősökkel. Nevezetesen Bartos-Elekes Zsolt és felesége gombász kereső kiránduláson voltak, mert az egyetemi záróvizsgához mintákat kerestek. Egy ideig együtt haladtunk és nagyon érdekes dolgokat meséltek a gombák világról. Mondókájukat az út szélén fellelt példányok bemutatásával, tulajdonságaik elmondásával színesítették.

Mező-bavas alatt elhaladva a *P-jelzett útról* balra letérve (N46.66753°, E22.63837°), szekérúton haladtunk a Kuzstura-csúcs irányába. Amit most Kelet felé kerültünk. Észre sem vettem, hogy elhaladtunk mellette. Gaudeámszhoz közeledve, a gombász szakértőink elbűsűztak tőlünk, mert

A 10 éves Szénási Nándor kötélbiztosítással ügyesen kapaszkodott a Kereszt-hegyre

Biharfüreden hagyott autójukhoz mentek tovább. Mi este 7 körül értünk a parkolóba, majd az autóban kényelmesen elhelyezkedve elindultunk Nagyváradra.

Utazásom ezzel nem ért véget, mert Nagyváradra visszaérve – a túratársaktól rövid búcsúzkodást követően – saját kocsiba ülve hajtottam Egerbe. Tapasztalatom szerint, a visszaút mindig gyorsabb, mint az odaút, pláne ha az egy óras időeltolódást is beleszámoljuk. Ez esetben (magyar idő szerint) este fél 11 körül már a lakásomban voltam.

Magam részéről a nagyváradai barátainak nagyon megköszönöm ezt a szép túrát és a remek társaságot. Bízom benne, lesz lehetőségem együtt kirándulni velük a jövőben is.

Nagy Péter, KEE

fotók: István László, Szénási Zoltán, Nagy Péter

A Nagy-Phaeton vízesés aljánál pózolunk. Az itt felállított útjelző figyelmeztetése szerint, felmenet a Kereszthegyre nehéz út, csak mászó tudással rendelkező tapasztalt turistáknak ajánlott. Ennek tudatában, különös óvatossággal kapaszkodtunk egyre feljebb. A túra ezen szakaszára különösen igaz: erősen időjárásfüggő!

Kereszthegyről kilátás az Aló-völgyre

István László és Benedek István az egyik meredek szakaszon

A megfelelő fogást nehéz megtalálni. A lánc segítség, de használata előtt ellenőrizni kell!

Ennyi, a személyemhez kötődő Nagy-Phaeton túrákról

A Biharfüred – Nagy-Phaeton – Kereszthegy – Bohogyó-nyereg – Biharfüred körtúra számomra feledhetetlen élményeiben jómagam első ízben az Oszváth Erika, Gencsi Attila által 2012. szeptember 22-én vezetett EKE túrán részesültem. A túrán részt vett Tavasz János is, aki úttörő szerepet vállalva három társával 1984-ben először mászták meg a Kereszthegyet. A Nagy-Phaeton és a Kereszthegy felfedezésének, meghódításának történetét különben az Erdélyi Gyopár 2017-es január-február számában Egri Ferenc, a Czárán Gyula Alapítvány létrehozója, egy nagy terjedelmű cikkben részletesen ismertette, az 1930-as évek kezdeteitől.

Kezdeményezésemre, 2015. augusztusában Bartos-Elekes Zsolttal és István Lászlóval elhatároztuk, hogy egy kis csapattal a fenti túrát megismételjük (újból lejárjuk). Ebből az alkalomból megkértem szépen Tavasz Jancsit, ha teheti és kedve van tartson velünk. Kifejezetten örömemre szolgált, hogy nem utasított vissza! Kérésre ezt a túrát megtoldottuk az Istenek-havasának a kimászásával is.

Három hét múlva, 2015. szeptemberében, ebből az alkalomból Egri Ferihez fordulva felvettem, hogy van-e kedve egy Nagy-Phaeton – Kereszthegy – Istenek-havasa túrára, Vasaskőfalva, Aló-völgye kiindulási helyszínnel? Kérésem meghallgatásra talált és tekintettel a hétvégi kedvező időjárási kilátásokra, 05:30-ra tűztük ki az indulás időpontját. A Bohogyó-nyeregből d.u. visszafelé indulva Feri egy csodálatos völgyön, a Papok vize (Apa popii) vezette le a kis csapatot az Alóig. A völgy valósággal körbe fonta az Istenek-havasát. A nagy szárazság ellenére a patakmeder szerepét is betöltő völgy oldalából pedig elképesztően gazdag bővizű források buzogtak elő. Nem győztem betelni a pazar látvánnyal.

Egy év múlva, 2016. szeptember végén (vagy talán október eleje) újból kezdeményeztem egy Nagy-Phaeton – Kereszthegy túrát, melynek kiindulási pontja Tavasz Jancsi javaslatára ez-

úttal is a csodálatos Aló-völgyére esett. Ebből az alkalomból a Kereszthegy után, Jancsi a Jozefát fölött átvezetett a Krokodil-kövekhez. Majd javaslatára belevágtunk egy felfedező túrába. Beereszkedtünk egy nagyon meredek kőfolyásos oldalon, egy nagyon szűk vadregényes, hatalmas sziklatömbökkel tele patak mederbe azért, hogy fölkeressünk három vízesést, melyeket Egri Feri fedezett fel korábban.

Egyenlőre a Phaeton túráknak befellegzett

A Szigethegységben, 2017. őszén végig söprő orkán erejű szélvihar borzalmas pusztítást végzett. Ezt megtapasztaltuk 2018. koratavaszán, amikor Egri Ferivel és Tavasz Jancsival szerettük volna megtekinteni a Nagy-Phaetont. A vízesés hóolvadás idején olyan, mint a „Niagara”.

Egy hatalmas kicsavart fenyőn, félig lógva, félig kapaszkodva, nagy nehezen átjutottam a zúgó, hömpölygő Jozefát fölött a túlsó partra. Ahonnan a vihar előtt, kiálló hatalmas gyökereken kezdődött a kb. 40 perces kimászás a Phaetonhoz. Minden eltűnt, csak egy hatalmas sziklafal meredezett ránk. Megkezdtük a mászást, hátha feljebb barátságosabb állapotok leledzenek. Én hamar feladtam, ugyanis végig gondolva a történetet, ha el is jutunk a Phaetonig, a Kereszthegynek semmi szín alatt nem mehetünk neki, tehát itt kell vissza jönni. Lefele kötél nélkül nem mertem bevállalni.

Egyrészt 2017. szeptemberében óriási mázlink volt, hogy a Szigethegység talán legszebb, leghúzósbab túráját még végig tudtuk járni „érintetlen” állapotában! Másrészt végtelenül sajnálom, hogy Biharfüredről, pontosabban a Gaudeámsztól induló Nagy-Phaeton túra alkalmából csak részben találtunk rá azokra a csodálatos sziklaalakzatokra, melyekre volt szerencsém rácsodálkozni úgy a 2012-es szeptemberi, mint a 2015. augusztusi túrákon.

A megghiúsult túra

Bükki túráimat, a turista irodalom egyik kevésbé ismert gyöngyszeme, a Bolyongás a Bükkben címmel – 1941-ben megjelent, a Magyar Földrajzi Társaság által Farkasfalvi Kornél jutalomdíjával kitüntetett pályaműben – lejegyzett gyaloglások közül válogatva terveztem.

A mű szerzője Dr. Bárány László, szerette a magyar földet amilyen élt, aminek megismerését fontosnak tartotta. *„A magyar földét, amelyet meg kell ismernünk, mert soha nem ismerhetjük és nem szerethetjük eléggé... A megismeréshez látás kell. De látni valamit, az még nem megismerés. A dolgokat csak úgy tudjuk megismerni, ha tudatosan látunk.”* – olvashatjuk az említett remekmű bevezetőjében. Az általa bejárt és lejegyzett útvonalak közül most a Peskőre vezetőt ajánlom szíves figyelmükbe.

Dr. Bárány László augusztusban kirándult a Pes-kőre. Azonban a Kárpát Egyesület, Eger bel- és külföldi nyárra szervezett tábora miatt, mi ősszel járjuk végig a *Felsőtárkány – Egeres-völgy – Hidegkúti-völgy – Peskő-völgy – Peskő-rét – Peskő-barlang – régi Peskő-forrás – Peskő-ház – Peskő-völgy – Petres-tető – Hidegkúti-völgy – Egeres-völgy – Felsőtárkány* útvonalat. Gyülekező 8.40 óra, Eger Volán pu., ahonnan autóbusszal Felsőtárkányba utazunk. A gyaloglást innen számítjuk, a megtett távolság kb. 18 km, szint pedig kb. 600 m.

Természetesen a kényelmes túraöltözet, a bakancs, a szükséges napi elemzés mellett nyitott szemre és fülre is szükség lesz. Bolyongásunk során felolvasásra kerül a Peskő fejezet.

Akinek van kedve ezen „irodalmi túrához” csatlakozni, legyen ott a megjelölt helyen és időben. Túravezető: Nagy Péter

Kedvcsinálónak Dr. Bárány László sorait ajánlom:

„Forró, augusztusi nap reggelén indultunk el a Pes-kő megmászására. Az Egeres-völgy halmjai

közt keskeny rét virágai firdenek a harmatban s a csobogó patak ütemére ringatják fejüket. A vágás sűrűjében feltűnnek a nyárfák szürkés levelei. Ritkább látvány a Bükkben ez a fa. A hegycsúcson zöldben úszik, a völgy nyílása felett pedig szinte pittoreszk beállításban trónol a Pes-kő. Lila ködben borong, csak szikláinak sárgán...”

A tervezett túra az egyesületi oldalon való megjelenést követően azonnal letiltásra került. A Bükki Nemzeti Park nem engedélyezte a fokozottan védett természetvédelmi övezetben haladó útvonalat. A magyarázat egyszerű:

„A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 40 § (1) bekezdése szerint a fokozottan védett természeti területre csak a nemzeti park igazgatóság engedélyével szabad belépni.

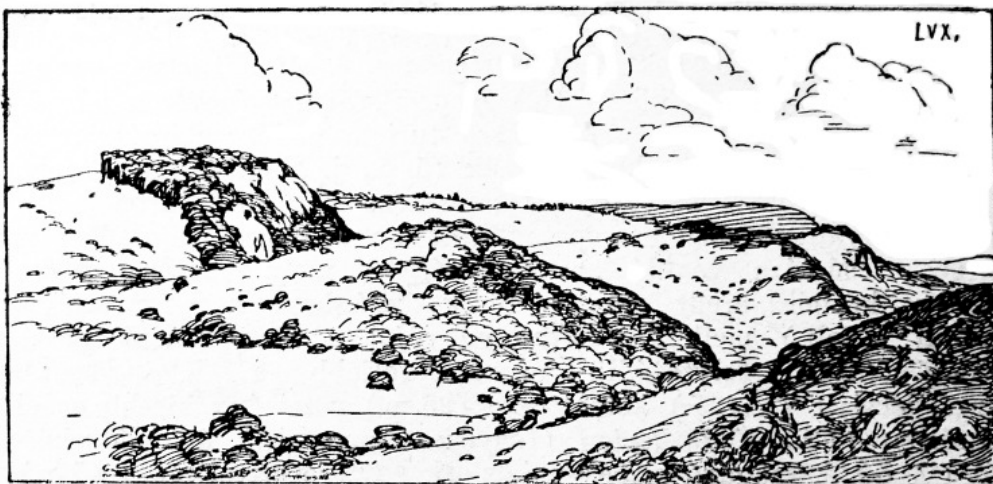
Kivételt a külön jogszabályok alapján erre feljogosított személyek képeznek, de ők is csak a feladatuk ellátásához szükséges mértékben tartózkodhatnak fokozottan védett területen.

Továbbá e tilalom nem vonatkozik a jelzett turistautakra és kerékpárutakra, valamint a közforgalmi utakra. Azokon a törvények, a szabályok és az előírások betartásával engedély nélkül lehet közlekedni, kirándulni, az utakról azonban nem szabad letérni.”

Sajnos el kell ismernem, a túra tervezésekor megfeledeztem a korlátozásokról, csak a „történelmi útvonal” megismétlésére koncentráltam. Mivel a Kárpát Egyesület, Eger fontos feladata a honismeret, a természetvédelem és annak terjesztése – amire felkészült túravezetői vannak, remélhetően kapunk engedélyt az óhajtott útvonal egyesületi túra keretein belüli bejárására.

Kérem elégedjen meg a csalódott túratársam, a kedves Olvasó Dr. Bárány László élménybeszámolójának eredeti írásmódú közlésével.

1 2 3 4 5 6 7

Kilátás a Messzelátóról Kelet felé

1. Őr-kő — 2. Pétersara — 3. Ördög-hegy — 4. Hegyes-kő — 5. Tar-kő —
6. Pes-kő — 7. Sándor-hegy

A Pes-kő

A Bükk fennsík déli peremét beszegő csúcsok közül jellegzetes alakjával különösen kettő tűnik ki: a Tarkó és a Peskő. Míg amaz tompa, idéltlen testtel emelkedik a magasba, addig ez szép kúpot alkot. Abban azonban megegyeznek, hogy déli oldaluk egy része teljesen leomlott s itt igen meredek falúak. A lecsúszott törmelék kúpalakú lejtőben helyezkedik el a fal meredélye alatt s bár a vegetációnak sikerült mozgását megállítani, mégis egyre növekszik s lassankint kitölti azt az árkot, mely a plató kiemelkedésekor közte és az alacsonyabb, déli hullámok közt keletkezett.

A Peskő északi fele belesimul a fennsíkba. Tetején ritka magfák vannak s ez a borostás él, az érdekes leszakadások, igen messziről felismerhetővé teszik a hegyet. Tőle északnyugatra a hegység tömegéből a Magas Tető rugaszkodik ki, melyet azonban a környék népe csak Őrkő néven ismer. Közvetlen szomszédja a Hegyeskő. Bár sűrű erdő borítja, tömege roppant sziklás s innét nyerte nevét. Kelet felé szomszédos vele a

Sima kő. Tompa csúcs, rétegeit humusz takarja, kiemelkedő élei nincsenek: ezért Símakő. Jellemző rá a déli oldal erdejének nagy, messzire látszó tisztása.

A Peskő alakja — mint mondtam — délről szabályos kemence alakot mutat. Ez az alak indít arra a magyarázatra, hogy a neve a pest, azaz búboskemence szótól származik. A többi csúcs nevét könnyű értelmezni: a Tarkó kopasz, a Háromkőnek hármás kiemelkedése van. A Bélkő valószínűleg pogánykori nemzetségnév. Minden bizonnyal ilyen eredetű az Imókő, Kukucsó stb.

A Peskő legnagyobb érdekessége tekintélyes nagyságú barlangja. Talán legnehezebben megközelíthető barlang az egész Bükkben. Éppen ezért alig ismerik. Tudtommal sem leírása, sem képe még nem jelent meg.

Forró, augusztusi nap reggelén indultunk el a Peskő megmászására. Az Egeres völgy halmai közt keskeny rét virágai fürdenek a harmatban s a csobogó patak ütemére ringatják fejüket. A vágás sűrűjében feltűnnek a nyárfák szürkés

leveli. Ritkább látvány a Bükkben ez a fa. A hegyek zöldben úsznak, a völgy nyílása felett pedig szinte pittoreszk beállításban trónol a Peskő. Lila ködben borong, csak szikláji virítanak sárgán.

Az Egeres völgyből keletnek hajolva, új völgybe jutunk. Tipikus bükki út. A partoldalban kitaposott kocsinyom, néhol félméteres kátyúkkal, méteres bakháttakkal. A hegyek ritkás erdővel befüttva. Sok a tölgy, hiszen ez itt a legértékesebb fanem. Feltűnő sok a juhar is.

Az út fokozatosan emelkedik, a patak pedig egyre mélyül. A vízben heverő, hatalmas fatöncök, hasábok elárulják az esőzések megindulását, mindent elsodró torrensek hatalmas erejét.

Epilobium, gyűszűvirág és csalánbozótok, meg málnabokrok kísérik. A gyér erdő aljnövényzete változatos és sűrű. Legnagyobb tömegét a pázsitfélék szolgáltatják. Ezeknek árnyékában ezrirel ütik fel fejüket a tölgycsemeték: a tavalyi igen bő makk-termés következménye.

Az ösvény lassú magasbodása kellemes körülmény a Bükk-ben. Maguk a völgyek alig észrevehető emelkedéssel visznek a plató felé s ha nem volna annak pereme alatt az említett árok, egészen kényelmesen fel lehetne sétálni a csúcsokra.

Közben a nap egyre feljebb hág. Ahogy kiérünk az erdőből, ugyancsak végigpörköl bennünket. Az első kis tisztás az alsó Peskő rét. Az erdőt köröskörül mostanában vágják. Mindenütt ölfarakások, szerteszét heverő rengeteg gallyfa. Nehéz a járás. Idáig megszakítás nélkül haladtunk, ránkfér egy kis pihenő. Széltől ki-döntött öreg tönkre ülünk. A rét virágai fölött tömérdek rovar zümmög, a napfényben vörös gyöngyház lepke táncol. Egy nagy, barna lepke erőnek erejével rám akar szállni. Innét pár száz lépésre van a felső rét. Hosszúka, keskeny térség. Szélén gyönyörű, százados tölgyek.

1

2

3

3

4

5

6

7

Kilátás az Alsópetres-tetőről Észak felé

1. Hegyes-kő — 2. Kún-hegy — 3. Peskő-völgy — 4. Pes-kő — 5. Zsoldos —
6. Cserepes-kő — 7. Vöröskő-bérc

A Pes-kő csúcsa

Majd nekivágunk a tetőnek s fenn vagyunk azon a csúcson, mely éppen szemben fekszik a Peskövel. Úttalan erdőbe jutottunk. Ezt is mostanában termelték ki s itt is rengeteg a gallyfa, mely ugyancsak kellemetlenné teszi az előrehaladást. Belénk akad, ruhánkat tépi. Aztán meg a meredek lejtőn a cipő is egyre csúszik. A lombok közt most már közelről mered ránk a Peskö szürke fala. Szeretném lefényképezni, de hiába hozunk meg minden áldozatot a sok ág közti ténfergessel, sehol sem találunk olyan tisztást, ahonnan szép kilátás nyílne.

A hasztalan keresést abbahagyva, leiramo-dunk a völgybe. Most már egészen a Peskö lábánál vagyunk. Oldalain ősi bükkök és juharok... Szédül a fej, ha sudarukra feltekint. Törzsüket három ember sem tudná átölelni. A völgy fenekén fekete dágványban vízer csor-

dogál. Mindenütt korhadozó ágak és kidől-t törzsek, melyeket itt, a rengetegben fog meg-őrölni a szű, gomba és az idő lassú pergése.

Néhány lépéssel odább, jóval magasabban, két forrást találunk. Vizük tiszta, iható. Azonban fehér fonalak úszkálnak benne. Amint kivesszük a fonalat, azonnal látjuk, hogy Fonálféreggel van dolgunk. Pár pillanat múlva a csodálatos állat szétbogozhatatlan csomóvá alakul. Ezért nevezte Linné ezt az állatot Gordiusnak. Farka vége villásan szétágazó. Feltűnő azonban, hogy míg a tudomány a Gordiusokat sötétbarnának vagy feketének írja le, addig az itt találtak mindnyájan fehérek, csak testük közepén húzódik egy vékony, sötét vonal, nyilván bélsatornájuk. A Bükk forrásaiban elég gyakran található ez a féreg.

A források felett kezdődik a Peskö törmeléklejtője. Ennek irányozzuk lépteinket. A törmeléket fiatal gyertyános takarja. Egyideig árnyékban vezet a kitaposott ösvény, aztán elkanyarodik. Innét kezdve avaron és köveken gázolunk. Az emelkedés igen hirtelen. A helyzet egyre rosszabb. Mind nagyobb és nagyobb kövek közé jutunk, melyek lépéseinkre úgy gurulnak, mint a lavina.

Végre látszanak felettem a szürke falak. Még egy nekibuzdulás. Itt valami Ajakos virág formációja megkötötte valamennyire a köveket. A növényzetbe kapaszkodva a sziklák talapa-tához jutunk. Még egy emeletnyi mászás, de ez a lépcsős sziklákön már nem oly nehéz. Aztán kibukkanunk a Peskö barlangjának szájánál.

A nap belesüt a tátongó torokba. Belsejéből dohos pincelevegő árad. Alattunk a Bükk hullámai, felettünk a kék ég. Lélekemelő látvány! Feledhetetlen impressziók!

Csak az első pillanatok elmúltával érezzük inainkban a hegymászás fáradsalmát. Letelepszünk a kiperzselt gyepré és ledobálunk magunkról minden-t. Vizes ingünket a napon szárítjuk. Ha most váratlanul idegen turista látna meg bennünket, így, derékgig meztelen, barnára sült testtel, zilált külsőnkötől, csapzott hajunktól megrémülve, bizonyára azt hinné, hogy feltámadt a Bükk ősembere.

A Peskö barlang tengerszín feletti, hozzáve-tőleges magassága 820 m. Szája délnek fordul,

magassága 13-14, szélessége kb. 9, hosszúsága 33 m. Mindjárt a bejáratnál, jobbkéz felől egy másik ága fekszik, melyből két kürtő vezet a tetőre. Mindkettőn ki lehet mászni nagyobb nehézség nélkül. A torok közelében a boltozat vastagon be van kormozva, talán még az ősember tüzének füstjétől. A barlangot mészkő alkotja, mely egyik oldalon masszív, szálban állónak látszik, erre a másik oldal vékony, erősen dőlt, apró darabokra töredezett rétegei támaszkodnak. Nagyon sok a kisebb-nagyobb üreg, nyílás, víznyelő: a keringő víz oldásának nyomai. A sziklafalak egyik része szürkés, a többi inkább sárga színeződést mutat.

A barlang eredeti magassága jóval tekintélyesebb lehetett. Az idő egyre jobban feltöltötte. Elején a megkezdett feltárás sáncai láthatók. Felül vékony porréteg fekszik, alatta vagy két arasznyi apró kövek sárga rétege, ez alatt pedig vöröses, hasonló szerkezetű rétegek tűnnek fel, telis-tele csontokkal. A csontok is rozsdavörösek. Amennyire láthattam, legnagyobb tömegben apró madarak csontjai, különösen sok végtagsont. Találtam azonban kisebb emlősöktől származó csigolyákat is. Valószínű, hogy abban az időben, mikor ez a réteg lerakódott, a barlang ragadozók, talán baglyok vagy héjják tanyája volt s azok hordták ide zsákmányukat. E rétegek alatt azonban megtalálták a magdalenien kor emberének tűzhelyét és kőszerszámaikat is. Nagy kár, hogy a feltárást nem folytatták, mert valószínű, hogy még több érdekes maradványra lehetne bukkanni.

A barlang igen alkalmas tanya volt az ősember számára. Nagy meredeksége miatt ellenségei nehezen tudták megközelíteni. Az előtte levő, keskeny sziklapárkány kiugró lépcsőiről kődarabokkal és husággal minden támadást vissza lehetett verni. Azonfelül innét kilátás nyílt mindenfelé s hirtelen meglepetéstől sem kellett tartani. Mivel pedig a barlang boltozatát természetes bordák több részre osztják, egész törzs élhetett benne, családok vagy nemek szerint elkülönítve.

A barlangnak hibája, — a mi szempontunkból — hogy nincs közelében olyan hely, ahonnan

jól lerajzolható vagy fényképezhető volna. Nagy erőlködéssel a sziklapárkányról s aztán a torokból próbáltunk felvettelt készíteni. Áttekinthető képet azonban egyik sem ad.

A száj előtt sűrű bozótot alkot a holtcsalán, vadszeder és pázsitfűvek. Az itt megforduló kevés számú természetrajongó alig tapossa le ezt az akadályt. A külső sziklákön kevés zuzmó, a repedésekben a sárga hagyma, itt-ott egy *Asplenium*. A kiemelkedő részekben egy kövirózsa (*Sempervivum assimile*) szép rózsaszínű virágai nyílnak. A bokrok alatt a kontyvirág haragosan piros termései, meg egy nőszirm faj fonnyadozó kardlevelei.

A fás növények közül juharok, török meggy és kőris tengődik itt s elrejtí a barlangot a kutató szem elől.

A magasságok világában nagy a nyugalom. Állandóan hallani a légyzümögést s a völgy felől a vadgalamb »huk-hu« bugását. Az ormok körül rengeteg fecske végzi röpülőgyakorlatát.

A Peskő-barlang belseje

A kilátás pompás. Jobbról a Hegyeskő tom-pa kúpja látszik, előttünk a Peskői és Hidegkúti völgyek szaladnak, közöttük a Lőki Bérc és Zsolda vonulatai. Tovább a legdélibb, sötétbe burkolódzó hegyormok, melyek közül a Mákoshegy, Mákszem és Csák-pilis, majd a Várhegy és Eged húzódik. Az utóbbi lassan belevesz az Eger folyó völgyébe. Az erdős hátaik közé szögelő lankákon a leartott földek tarlói aranylanak, azokon túl Felsőtárkány s a tárkányi patak terraszaai mögött Eger tornyai és tetői.

Az égre lassan felhő csúszik. A nap fényét elfogja a szürke kumuluszok tömege. Az árnyék ráesik a lábunknál terpeszkedő hátakra és mély-ségekre. Lila tónusban úszik minden. A távoli párák erősödnek, a látóhatár homályosul.

Aztán feltámad a szél; először csak zúg a lomb, de aztán Aeolus belesap ostorával a rengetegbe s a fák zokogva rázzák üstöküket, egymáshoz hajlanak és hatalmas áriákat zengenek a régmúltról mikor még fiatalok voltak.

De a Bükk bástyája állja a szélrohamot. Nagyobb rázkódásokat is kibírt ő. Akkor a mélység erői szaggatták fel a föld testét. Mai ellenségei csak a szél s az idő. Ezek rágják, koptatják a büszke csúcsokat. És a vénhedt sziklák egyre töredeznek, mállanak, pusztulnak addig, míg végre síksággá alacsonyodik a szépséges hegyvidék.

Ám mi ezt — hála Istennek — már nem fogjuk megérni!

Tusrajzok: Lux Géza (Bükk utikalauz, 1932.)

A Pes-kő látképe

Kalandos teljesítménytúra

Október 6-án, péntek este, szakadó esőben érkezett az EKE Brassó csapata Dr. Kovács Lehel István vezetésével a Vörös-havason levő menedékházhoz, hogy másnap lebonyolítsa a II. Lehmann Károly teljesítménytúrát a Cukás-hegységben.

Megbeszéltük a teendőket, a mostoha időjárásra való tekintettel úgy gondoltuk, csak a 10 kilométeres távot bonyolítjuk le, ennek függvényében elhatároztuk az ellenőrző pontok lerövidítését.

Reggel havazásra ébredtünk, huszonhatan jelentkeztek a túrákra az ötven felirattkozottból. Legmesszebből Ferencz István érkezett, az anyaországi Nagytarcsáról. Barótról egy, Nagybaconból egy, Sepsiszentgyörgyről öt, Kőkösből egy, Négyfaluból tizenketten, Brassóból öten készültünk az indulásra. Nyolcan ragaszkodtak a 30 km-es távhoz, hatan a 20 km-est akarták. Székely Gyöngyi, Bernád Ella, ifj. Puskás Melinda, Nagy Katalin, Kovács Eszter, Sándor Andrea, Miklós Hunor készítettek a csomagokat az indulóknak, amibe finom szendvics, csoki, jelvény, EKE-bakancs könyvecske került, térképpel a túrákról és a Cukás-hegység leírása. Nyolc órakor indult a harminc, félkilenckor a húszas, tíz órakor pedig a tíz kilométeres túra. Orbán Emese és Nagy Emese Négyfaluból, 14 évükkel voltak a legfiatalabbak.

Dr. Kovács Lehel István elnökünk közben kijelölte az ellenőrző pontok személyzetét. A Piroskahavason Domokos Jenő lyukasztotta a túralapokat, a Bretocsa-hágónál ifj. Puskás Melinda és Vitek Norbert vigyázott. A sárga sávnál levő forráshoz elnökünk autóval vitte Székely Gyöngyit, Kovács Árpádot, Kovács Andrászt és Chiric Dávidot, a célban, a Vörös-havason Kovács Eszter és Regman Zsuzsánna várta az érkezőket.

A rendkívül mostohára fordult időjárás, a köd, a felső régiókban mély hó, hóvihár ellenére minden résztvevő teljesítette a túrát a kijelölt útvonalon. Én voltam az egyedüli kivétel.

A 30 km-es táv teljesítői: Bagoly Levente, Bartha Alpár, Bódi János, Kiss Anita, Kovács Károly, Nagy Ernő, Szász Árpád, Veres Gyöngyi.

A 20 km-es táv teljesítői: Hlavathy Péter, Hlavathy Zsuzsánna, Kovács Adrienn, Orbán Emese, Soós Gábor, Timár László.

A 10 km-es táv teljesítői: Ferencz István, Kertész Emilia Enikő, Márkos Mária, Máthé Emese, Mezei Júlia, Nagy Csaba, Nagy Emese, Regman Dávid, Regman Zsuzsanna, Szász Ágnes, Szőcs Ilona.

Jomagam az utolsó pillanatban jelentkeztem a 10 km-es túrára. Sokszor jártam nyáron a Cukásom, úgy ítélt meg, könnyen teljesítem a távot, lépést tudok tartani a fiatalokkal. A térképet sem néztem meg, a maroktelefonomat elfelejtettem magammal vinni. Könnyelműségemre alaposan ráfizettem. A ködben, a hóviharban eltévedtem. Délután két óra körül, nagy örömömmel, rátaláltam egy félig kidőlt útjelző táblára. A Cukás-menedékháztól félórára voltam. Örömöm korainak bizonyult, sokszori próbálkozás után sem találtam a továbbvezető utat. Hideg fejjel azt határoztam, leereszkedem a nagy meredeken a völgybe és egy vízmosáson próbálok a Berii-völgy kijáratáig eljutni. Nem vesztettem el sem életkedvemet, sem bátorságomat, csupán két kemény fém túrabotom hagyott el. Az egyiket egy mély havas gödörbe esve nem találtam, a másik a meredeken való hosszás csúszásomat állította meg, áldozatosan kettétörve. Az esést megsúztam egy hüvelykujj ficammal. A havas vízmosásban erős hitem vitt tovább. Már két órát ereszkedtem, amikor fűtülést hallottam a felettem levő hegyről. Kiáltásaimra megtalált Dragos State a Prahovai Hegyimentő Szolgálattól. Botot tört számomra, új erőre kaptam örömömben. Vele gyalogolva másfél órai ereszkedéssel lejutottunk a Berii-völgybe, ahonnan a szolgálat autója vitt fel a Vörös-havasra, a menedékházba. A Jóistennek, Dragos State hegyimentőnek, jó fizikai és szellemi erőnlétemnek tulajdonítom megmenekülésemet.

Utólag megtudtam, társaim időben értesítették a hegyimentőket, csendőröket, sőt, dr. Kovács István Lehel, Soós Gabi, Vitek Nándor és Székely Gyöngyi is keresésemre indult, walkie-talkie segítségével tartották a kapcsolatot.

Minden jó ha a vége jó

A versenybizottság úgy ítélte meg, én is célba értem, így a többiekkel együtt átvehettem az oklevelet a túra teljesítéséért.

Nádudvary György, EKE Brassó

Fergeteges vízi buli az Által-éren

Így októberben már kevésbé vonzó a vízre szállás. Polereczky Tamás felhívásának hatására mégis részt vettünk a XXII. MIKOVINY SÁMUEL emléktúrán 2017. október 7-én, melyet a Zöld Sziget Kör Természetvizsgáló Közhasznú Egyesület szervezett 2 másik egyesülettel karöltve.

Az Által-éren én kb. 40 évvel ezelőtt egy nyári túrán már voltam. Akkor 10-20 cm-es vízben, kövek és vízi növények között nehezen küzdöttük előre magunkat, így nem vált vonzó célponttá.

Most más helyzettel találkoztunk: minden ősszel 1 napig a Tatai tóból rengeteg vizet engednek le, hogy a tó vízszintjét tölre 1 méterrel csökkentse. Most már hagyományosan a leeresztés napján rendezik ezt a túrát, így 1-1,5 m-es mélységű, gyors sodrású, 3-6 m széles zúgókkal tarkított vízben lehet végigvezetni a 13 km-es túrát.

Először 4-en jelentkezünk: Diószegi Olga, Méhes Laci, Putnoki Sanyi és én, 4-es kenut foglaltunk a Vízilovaktól. Később jelentkezett még Dezsény Zoli, neki már csak a helyszínen lett volna lehetősége hajót és társakat verbuválni, de ez végül nem jött össze. Nézőként még Ulm Gyula barátunk is megjelent.

Balról jobbra: Ulm Gyula, Putnoki Sándor, Weszely György, Diószegi Olga, Méhes László

Tatán, a Berta-malomnál volt a gyülekező, érkezésünkkor már hatalmas nyúzi volt, mindenki lázban égett a jelentkezési lapok leadása, befizetés, emblémás póló átvétele, kajakok, kenuk és egyéb járgányok vízre tétele, egymás megkeresése stb. miatt. Kb. 700 fő evezős, 300 kerékpáros és megannyi fotós, családtag, érdeklődő volt jelen – telt ház volt mindkét parton.

A kreatív tutajosok indultak elsőként fantasztikus lélekvesztőkkel: volt 2 db Trabant, műanyag fürdőkád, hordók tetején ruhásszekrény, pet palackokon úszó Robinson-sziget pálmafával, traktorgumikon úszó Pago-Pago deszkázat, Mikulás szánkóval halászladikok. Voltak továbbá mindenféle figurák – pl. boszorkányok, kalózkodók és rendőrök – kék, zöld és lila hajjal, cilinderrel, szeneslapáttal, sípval, dobval, kürttel felszerelve, nádi hegedűt nem láttam.

De voltak bűvárok is, akik halottnak álcázva magukat úsztatták az árral.

A nyüzsgés a vízben is folytatódott, egymástól nem tudtunk haladni, folyamatos lökdösődés ment, a mi hajónkat is kétszer megfordították. A kajakpólósok nagyon élvezték a felfordulást, és cikázva kergették a labdájukat a többi hajó között.

A zúgóknál néhány lélekvesztő szétesett vagy elsüllyedt. Az egyik Trabant fennakadt a köveken, de az ütemes hintáztatás végül tovább segítette. A Ferenc majornál borkóstolóval és vízre engedett fröccsös poharakkal vártak minket. A borulások sem maradtak el. A Lelkifröccs gazdái lógó orral panaszkodtak, mert az összes italuk elsüllyedt. Dunaalmás végállomáshoz közeledve én is tettem róla, hogy ne ússzuk meg

szárazon. Mindössze 300 méterre a cél előtt kormányosként kikötésre szólítottam legénységemet. Ám a gyors sodrás miatt a kenu orra beakadt a balpartba, keresztbe állva azonnal befördített minket a víz. Miután a partnál kiöntöttük a vizet a kenuból, át se öltözve azonnal újra vízre szálltunk és az utolsó nagy zúgón simán lementünk, még meg is tapsoltak minket a partról, mert itt a társaság fele borult.

A célban a hangosbemondó szólította a tulajdonosokat, hogy elúszott majd megtalált ruháikért, evezőikért, cipőikért, hordóikért, egybeikért jelentkezhetnek. Közvetlen utánunk látványos borulást mutatott be egy 3-as kenu gumínóval az orrcsúcsán, a guminó megrogyott, gazdáik csuromvizesen kászálódtak kifelé.

A célban forró bagdulyással vártak minket, az ázott evezősöknek ez maga volt a megmentés. Ekkor kaptuk meg az emléktúra teljesítését igazoló emléklapokat is.

Itt az illuminátság különböző mértékében lévő sporttársaink kiváló jókedvnek örvendtek, a leginkább kívül-belül elázott kék overállos fickó odaszédelt az asztalunkhoz, valami hihetetlen őserővel tört elő belőle az ordítás. Zoli azt mondta neki, hogy hajókürtnek még jó lenne – másra már nem alkalmas....

Ilyen össznépi evezős buliban még életemben soha nem voltam.

Hogy szegény Mikoviny Sámuel, a tudós polihistor és vízmérnök mit szolt volna ehhez a felvonuláshoz, azt sohasem fogjuk megtudni.

Sokatmondó statisztikai adat viszont, hogy a „Kékszalag” után ez a legnagyobb létszámú hazai vizes rendezvény. Pár év múlva akár túl is szárnyalhatja az összes többi.

Tapasztalt evezősként azt gondolom, ez a rendezvény nemcsak a „buli”, hanem a sportteljesítmény és a vidék szépsége miatt is különlegesen nagy élmény. Ha ilyen nem lenne – sürgősen ki kellene találni!

Jövőre ismét itt a helyünk!

Weszely György, MKE

XIII. PKE Nemzetközi Turista-Találkozó

Háztól-házig túrák Felsőtárkányból, a Bükk kapujából

2017. október 20-án pénteken a Turista-találkozó résztvevőinek nagy része megérkezett a Felsőtárkányi Táltos Hotelbe. A régen látott hazai és erdélyi túratársak kölcsönös örömmel fedezték fel egymást. Vacsora után – bár alakultak kisebb beszélgető csoportok – de a résztvevők jó része korán nyugovóra tért, hogy a (sokaknak) hossz-
szas utazás után erőt gyűjtsön a másnapi túrához.

Szombaton a bőséges, svédasztalos reggeli után három csapatban indultunk a környéket felfedezni: a C-túra résztvevői a gyógyvizek hatását tanulmányozták az egerszalóki fürdőben.

A B-túrára vállalkozók Nagy Péter (Kárpát Egyesület, Eger) vezetésével egy laza, szemlélődős, könnyebb túrán a Vöröskő-völgyi erdei tanösvényt járták be.

A Vöröskő-völgyi erdei tanösvény túrázóit Stimecz-háznál, a kisvasút végállomásán

Csoportkép Várkúton. Háttérben a szépen felújított turistaház

Az A-túra vezetésében Sipos Viktor erdész (Kárpát Egyesület, Eger) segített Mérainak, tőle tudtunk meg sok helyi információt, ami még személyesebbé tette a látottakat. Utunk első állomása volt a Felsőtárkányi-tó. Itt szép, kiépített szabadidőközpont van, ahol kéthetenként a fedett rendezvényterén bolhapiacot is tartanak. A Szikla-forrás mellett elhaladva, a műúttal párhuzamosan haladó Barát-völgyön keresztül felkapaszkodtunk a Völgyfő-házhoz. Itt egy kis pihenőt tartottunk, megkóstoltuk Szabóné Ica idei birsalmasajtját, és a Tászás-rét felé vettük az irányt. Viktortól megtudtuk, hogy a körülöttünk látható erdő rész viszonylag fiatal, mert Eger 1950-es évekbeli építéséhez sok erdőt tarra vágtak ezen a környéken. Megtudtuk azt is, hogy a nagy kúpos határkövek az egri érsek és a szatmári püspök (SP felirat) birtokának határát, egyben Heves és Borsod megye határát jelölik. Megnéztünk egy zombolyt is, melyet az erdész-humor és emlékezés néhai erdész társukról csak „Tóth Feri-luka” néven emleget.

Lassan elkezdett szemetelni az eső, ezért igen örültünk, hogy fedél alá kerültünk Tamás-kútnál, méghozzá a Kárpát Egyesület, Eger takaros Vendégházának fedett részén, ahol Köves Gyula elnök finom pálinkával és rozéborral várta a szomjas túrázókat. Jól esett a meleg fogadtatás. Amíg ettünk-ittunk és megtekintettük a remekül felszerelt házat, az idő jobbra fordult, és mi leereszkedtünk a Samassa-házhoz. A Samassa-ház is a Kárpát Egyesület, Eger kezelésében van. Amikor odaértünk, éppen főtt a bagulyás egy csapat ott tanyázó fiatal számára.

Túránk utolsó állomása a Stimecz-ház volt, ide jött értünk a kisvasút külön-vonata. Nyitott kocsiban ereszkedtünk le a völgyön keresztül Felsőtárkányba. Két legfiatalabb túratársunk megérdemelte, hogy a mozdonyvezetői fülkében foglalhatott helyet, mert zokszó nélkül végigjárták velünk a kb. 22 km-es túrát. A településre beérve egy jó nagyot sípolhattak is a vonat kürtjével.

A Felsőtárkányi-tónál szálltunk ki a vonatból, és a tó melletti Bükki Nemzeti Park

Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont előtt egy különös állatszállító, ketreces autóra lettünk figyelmesek. Kiderült később, hogy ott éppen egy szakmai tanácskozás zajlott, és egy vendégfarkast szállítottak oda vele.

Vacsora után a Táltos Hotel konferencia-termében Reszegey Ágnes Skóciában készített fotóit néztük meg. Victor Mónika és alkalmanként még néhány másik résztvevő élményeivel és magyarázataival egészítette ki a látott képeket.

Vasárnap újra a bőséges, svédasztalos reggelivel indítottunk, de amint elkezdtünk a Vasbánya-nyeregére felkapaszkodni, sokakban felmerült, hogy kevesebbet kellett volna enni. Az egész túrázó csapat együtt indult útnak. Sipos Viktoron és Nagy Péteron kívül csatlakozott hozzánk Kovács László és Barta Imre, mindketten a Kárpát Egyesület, Eger túrázói. A lassabban

haladókat Síkfőkúton, a Szent Imre-forrásnál vártuk be. Ez a forrás volt a „fő kút”, innen a terület neve, de jelenleg az volt kiírva, hogy „nem ivóvíz”. Ottjártunkkor nem jött elég víz belőle, hogy az előtte látható vízikereket meghajtsa.

Utunk következő állomása az Attila-kút volt, ahol Nagy Péter elmondta, hogy a Magyarországi Kárpát Egyesület Egri Osztálya, az „elődök”, 1935-ben foglalták ezt a forrást. Az erről készült megrongált eredeti megemlékező táblát Egyesületük őrzi. A KEE kérésére Király Róbert egri szobrászművész műgyantából készítette el az eredeti tábla másolatát, ez az, ami most látható a kúton. A kút vize iható, Nádudvary György a találkozó brassói korelnöke a tenyeréből azonmód kortyolt is belőle.

Meredek lejtőn kapaszkodtunk fel Várkúthoz, ahol megérdemelt ebédünket elköltöttük.

Felsőtárkány a Bükk kapuja. Itt van a Kárpát Túrázóközpont

A gyönyörű kilátás útközben kárpótolta a fásztó kapaszkodóért. Az ebédszünet után kettévált a csapat, a fűgébek felmáztak a Várhegyre, a többiek pedig a parkban található kopjafa és szentély megtekintése után indultak útnak. A kopjafa hatszögletű és oldalán szerény, egyforma táblácskákon azoknak a nevei vannak feltüntetve, akik a büki túrázásért sokat tettek. Szintén a parkban található Mária-szentély eredeti szobrát is az „egriek” őrzik, helyette egy kisméretű másolat látható.

A Felsőtárkányi felhagyott dolomitbánya közelében találkozott össze a két csapat, innen remek kilátás nyílt a falura és a környékre. Majd leereszkedtünk a faluba, ahol a Kárpát Túraközpontot tekintettük meg. (Előtte még egy helyi, vasárnapi sétáját végző asszonnyal beszélgettünk, ismerkedtünk.)

A Kárpát Túraközpontban Köves Gyula várt minket egy kis édességgel, és bemutatta a korábban községi könyvtárként működő, leromlott állapotú épületet, amelyet EU-s pályázati pénzből varázsoltak újjá. A település központjában található ház információs pont, szolgáltató-központ, irodahelyiség és kiállítóhely is egyben. Tikovits Ernő mesélt a turistaság tárgyi emlékeinek gyűjtése közben előforduló véletlenekről és szerencséről. Sok érdekes tárgyra hívta fel a figyelmünket, többek között Erzsébet királyné Herkulesfürdőn használt túrabotjára. Láttuk a megőrzött Attila-kút tábla maradványait, és az eredeti Mária szobrot is. Örömmel fedeztük fel a falon a PKE falinaptárát is. A Túraközponttól a falun keresztül sétáltunk vissza a szállásunkra.

Este a zenészek már a vacsora előtt hozzálátak a hangulat-teremtéshez. Pócsa Anci üdvözlő szavait követően, a Brassói EKE nevében Szász Ági köszöntötte a résztvevőket és átadta ajándékait. A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület csomagot Pataki János, a túrák segítójének – Sipos Viktor-nak szánt kedvességet pedig Nagy Péter, a Kárpát Egyesület, Eger tagja vette át.

Ezután kezdődött meg az ünnepi vacsora. Ancitól nemcsak üdvözlő szavakat, hanem hajó-formájú, gyönyörűen írókázott mézeskalács emléklapketeket is kaptunk. Miután elfogyasztot-

A PKE ajándécsomagot Szász Ágnestől átveszi Pataki János

tuk a háromfogásos ünnepi vacsorát és megettük a Szabóné Ica-féle zserbót és birsalmasajtot, megkezdődött a tombola. A tombola számaait felváltva, a legkisebbek húzták ki. Szász Ági olvasta fel a számokat, és mutatta be a nyereményeket. A tombola után kezdődött a tánc. A legfiatalabbaktól kezdve a legrégebben fiatalokon át – nem törődve derékfájással és izomlással – majdnem mindenki részt vett benne.

Hétfőn már csak a bőséges, svédasztalos reggeli és a búcsúzkodás maradt hátra, mert úgy esett az eső, hogy kinti programra csak a nagyon elszántak vállalkoztak. Mindannyian örültünk, hogy a túranapokon nem esett, és remek időben, jó társaságban együtt tölthettük ezt a hosszú hétvégét.

Ismét megtapasztalhattuk, hogy egi társaink milyen sokat tesznek „kárpátos elődeink” örökségének megőrzéséért. Köszönjük a szíves fogadtatást, a vendéglátást, túravezetést, a sok történetet, és hogy támogatásukkal hozzájárultak a XIII. PKE Nemzetközi Turistatalálkozó sikerességéhez!

Jó volt ismét együtt lenni erdélyi barátainkkal, a brassói, a csíki, a nagyváradai EKE-ekkel! Köszönjük a sok vidámságot, történetet, az együtt túrázás élményeit!

Köszönjük Vámos Lacinak, hogy mindent megszervezett, Pócsa Ancinak pedig a Turistatalálkozó gördülőkegyen levezetését!

Összefoglalta: Gombos Katalin, PKE

Íme 2017. utolsó túrájának képei

A Mikulás valóban meghozta a telet Dobogókőre, csodás zúzmarás fehér táj és hideg fogadott. Némi melegséget és turista elődeink emlékére betekintettünk a turistamúzeumba, ahol Noel, a 3 éves első túrázó kisfiú beharagozta magát a hegy szívébe, amíg a többiek végignézték a túrabakancsok, térképek, csajkák, spirituszfőzők, sílécék, hótaposók és hágóvasak arzenálját. Ezután kitekintettünk a Téry Ödön kilátóponton. Arrafelé még ködös volt a táj, de már fújta a jeges szél a felhőket – így gyorsan a Zsindelyes felé vettük az irányt. Rövid melegedés és uzsonna után több családdal és gyerekekkel együtt átvándoroltunk a szomszédos fűtött jurtaiba, énekléssel becsalogattuk a Mikulást. Aki ezután dalra, táncra, furulyázásra és citerázásra, és egyébként is sok-sok Mikulás-csomagot osztott ki. Még a segítő Zoltán krampusznak sem adott virgácsot, hanem búcsúzáskor magával vitte, így megállapíthattuk, hogy mindenki jó volt ebben az évben. A meleg szeretetet a bőrünkön is éreztük, mert a

juritát úgy befűtötték, hogy szaunának is elment volna. Gyors öltözés után még néhány csoportkép is készült a Mikulással közösen a jurta előtt, aztán mindenki szétszéledt a hegyen szánkózni, sípályát tisztítani vagy kirándulni.

Jól átmelegedve (és a félig jeges úton csúszkálva) ismét felmentünk a Téry Ödön kilátópontozhoz, és jól számoltunk a széllel, mert minden felhőt elfújt a gyönyörű kilátás elől, így láthattuk a Rám-hegyet, a Vadálló-köveket, a Dunát, a Helembai-hegységet, a Börzsönyt és a Visegrádi-hegység tömbjét. Ezután kissé kalandos volt felfedezni a kék utat, mivel a fák törzsének mindkét oldalát belepte a hó és a dér, többször eltakarva a jelzést, ami így néha csak visszafelé volt látható, vagy mi kapartuk le a zúzmarát róla. De irányt csak egyszer tévesztettünk, cserébe láthattunk egy igazi erdei székely-kaput és boronaházat, és egy meredekebb lejtőn a gyerkőcök csúszkálhattak egyet, míg megkerestük a helyes utat. Úgy számítottam, hogy lassan fogunk haladni, de a

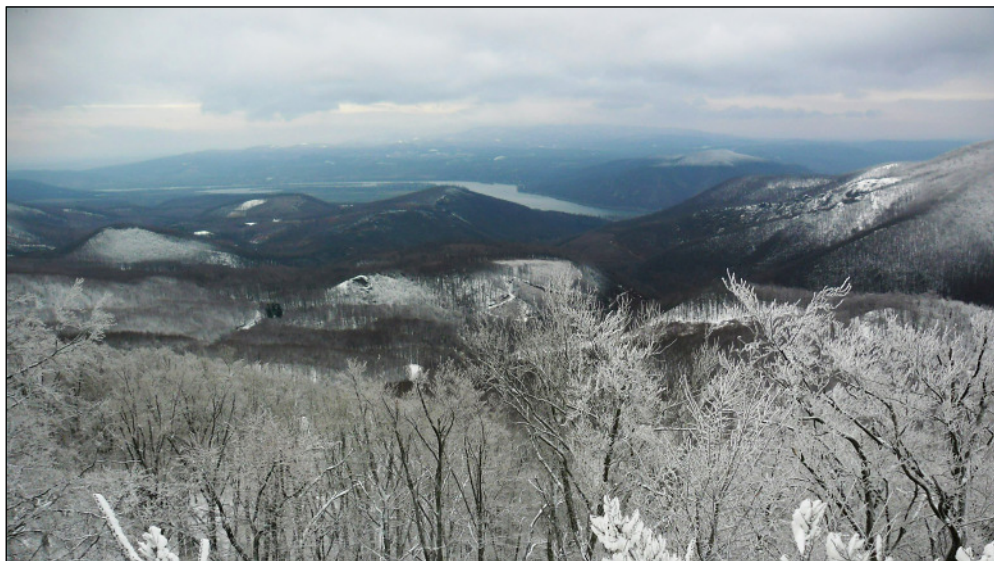
3 éves Noel ezt nem így gondolta, időnként úgy nekilódult, hogy néhány útszakaszt tájfunó stílusban kellett megtenni, hogy utolérjük. Így az iránytévesztés ellenére hamarosan a Hideg-lyuknál és a Zsivány-szikláknál találtuk magunkat. A csúszásveszély miatt a sziklákat kikerültük, helyette csodálhattuk a fákat, egy hatalmas ki-dőlt példány mellett akár havas erdei manónak érezhettük magunkat.

A Kakas-hegyen a fiatalon elhunyt Szekeres Róbert emlékpádjá kínált pihenőt, itt

meguzsonnáltunk, aztán hamarosan a Pilisszentkeresztre értünk, ahol fogyatkozni kezdett a hó a talpunk alól, de Lara még gyorsan épített egy hóembert a fellelhető hórétegekből búcsúzóul, aztán a buszhoz siettünk. A megállónál még szép kilátás és egy feldíszített karácsonyfa búcsúztatt el Bennünket.

Jubileumi évünk ezzel véget ért, szeretettel várunk mindenkit 2018-ban a további kéktúra-kalandozásokra!

Majer Zsuzsanna, MKE

„Szemlélheted a téli erdő dermedt arcát, szűzi fehérségét. Fagyos szemfödél borul a Bükkre, jégpáncél kérgezi a tavakat és patakokat. Néma az erdő ...” (Dr. Bárány László)

